

Załącznik
do Uchwały Nr VII/70/2011
Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej
z dnia 26 maja 2011 roku

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
oraz
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
GMINY KUŹNIA RACIBORSKA
NA LATA 2011 – 2020**

Maj 2011

Spis treści

- I. Podstawa Prawna
- II. Informacje Ogólne
- III. Diagnoza Problemu Przemocy w Rodzinie
- IV. Cele Programu
- V. Realizatorzy Programu
- VI. Działania
- VII. Budżet

I. Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26.10.1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.).
4. Uchwała Nr XII/103/2007 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 05.07.2007r. w sprawie przyjęcia „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2007 – 2015”.
5. Uchwała Nr XIII/104/2007 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 05.07.2007r. w sprawie przyjęcia „Gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną”.

II. Informacje ogólne

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątplenia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Takiego, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, społecznych, zdrowotnych a także śmierci osób najbliższych, bezradnych i niewinnych, jakimi są dzieci.

Z uwagi na szczególnie charakter zjawiska przemocy, udzielanie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą winno uwzględniać, tak prawa osoby pokrzywdzonej a szczególnie dzieci, jaki i prawa rodziców do wychowywania i kształtowania swoich dzieci. W zjawisku przemocy należy uwzględniać przede wszystkim dobro osób pokrzywdzonych, ale także obowiązki wynikające z pełnionych ról w rodzinie a co za tym idzie przeciwdziałanie zjawisku pomniejszania możliwości wpływania na wychowywanie dzieci oraz realizowania obowiązków dzieci i dorosłych a także wzajemnego kształtowania postaw.

III. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie

Z diagnozy przeprowadzonej w 2007 r. dotyczącej skali zjawiska przemocy w rodzinie wynika, że problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie. Z uzyskanych danych wynika, że dotyczy on średnio około połowy rodzin. Znaczny odsetek, bo prawie dwie trzecie (64%) Polaków zna w swoim otoczeniu, sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszeli lub widzą, że dochodzi do

różnych form przemocy. Wśród znanych sobie rodzin badani najczęściej dostrzegają występowanie przemocy psychicznej (52% respondentów stwierdziło, że znają takie rodziny, w których dochodzi do przemocy psychicznej oraz fizycznej 44%). Przypadki przemocy ekonomicznej (26%) oraz seksualnej (9%) znane są mniejszej liczbie badanych. Kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej, niż co trzeci Polak (36%). Osób wielokrotnie krzywdzonych przez członków rodziny jest (11%). Najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy jest przemoc psychiczna (31%). Rządziej badani doświadczali przemocy fizycznej (7%), ekonomicznej (8%) oraz seksualnej (3%).

**Przemoc w rodzinie (dane Komendy Głównej Policji)
Liczba ofiar przemocy domowej wg. procedury „Niebieskiej Karty” w 2008r**

Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	139.747
kobiety	81.985
mężczyźni	10.664
dzieci do lat 13	31.699
nieletni od 13 do 18 lat	15.399

Liczba sprawców przemocy domowej w 2008r.

Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	86.568
kobiety	3.942
mężczyźni	82.425
nieletni	201

W 2008 r. policja przeprowadziła w Polsce ponad 86 tys. interwencji w sytuacjach przemocy w rodzinie, podczas których stwierdzono, że ponad 71% osób krzywdzących swoich najbliższych było pod wpływem alkoholu. W działającym na zlecenie PARPA Ogólnopolskim Pogotowiu dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” rocznie przeprowadza się ponad 10 tys. rozmów, które dotyczą różnych problemów rodzinnych, w tym m. in. przemocy oraz nadużywania alkoholu i uzależnienia.

W naszej Gminie przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zbadania, ponieważ agresja ze strony osób najbliższych jest wstydliwie ukrywaną tajemnicą. Ponadto na terenie Gminy brak jest takich instytucji jak poradnia uzależnień, poradnia rodzinna czy ośrodek interwencji kryzysowej, które to instytucje mogłyby dać dużo pełniejszy obraz o sytuacji rodzin a zwłaszcza stosowaniu przemocy.

Z danych pochodzących z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz statystyk policyjnych wynika, że przemoc w rodzinach na terenie Gminy występuje, ale nie jest to zjawisko znaczne. Stale widoczna jest natomiast niechęć ofiar przemocy do uruchamiania procedury „Niebieskiej Karty”. Wiadomo, że głównym celem tej procedury jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego i interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną dotkniętą przemocą. Jednak sama „Niebieska Karta” nie uprawnia do korzystania z jakiś zabezpieczeń rodziny lub specjalnych praw do ochrony. Procedurę „Niebieskiej Karty” uruchamia nie tylko policja, ale również ośrodek pomocy społecznej. W Gminie Kuźnia

Raciborska w latach 2008-2010 sporządzono 51 „Niebieskich Kart” (2008 – 21 kart, 2009 – 16 kart, 2010 – 14 kart).

Z obserwacji pracowników socjalnych oraz na podstawie analizy dokumentów a także biorąc pod uwagę powody przyznawania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kuźni Raciborskiej wynika, że skala występowania zjawiska przemocy na przełomie ostatnich lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Zjawisko przemocy, często łączące się z bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i alkoholizmem, nie odzwierciedla w pełni faktycznej skali problemu, ponieważ jest to temat wstydlivy, często zatajany, aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych i bezpośredniej przemocy fizycznej.

W sytuacjach tego wymagających pracownicy socjalni, pracownicy policji i kuratorzy społeczni kierują wnioski do sądu o nadzór kuratorski nad rodziną lub umieszczenie dzieci w pogotowiu opiekuńczym lub rodzinie zastępczej, a także umieszczenie rodziny w ośrodku wsparcia. Są to jednak incydentalne przypadki.

IV. Cele programu

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmierzającego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębianie społecznej świadomości tworzy się **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.**

Cele Programu wynikają z przeprowadzonej analizy sytuacji i diagnozy potrzeb w zakresie problematyki przemocy domowej za lata 2007 – 2010.

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Celami szczegółowymi będą:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
2. Wsparcie i profesjonalna pomoc doradcza, terapeutyczna, socjalna – dzieciom i rodzinom dotkniętym przemocą.
3. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy.
4. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych.
6. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem.
7. Poszerzanie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.
8. Wspieranie ofiar przemocy w sytuacjach kryzysowych.
9. Zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy (porady psychologa, prawnika, podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy).

V. Realizatorzy programu

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Posterunek Policji w Kuźni Raciborskiej i w Rudach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- Służby Kuratorskie przy Sądzie Rejonowym w Raciborzu,
- Pracownicy służby zdrowia z terenu Gminy Kuźnia Raciborska,
- PCPR w Raciborzu
- Ośrodki Opiekuńczo-Wychowawcze i rodziny zastępcze.
- Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VI. Działania

1. Utworzenie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Szkolenia pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, zespołu interdyscyplinarnego w zakresie rozpoznawania zjawiska przemocy oraz świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej,
3. Systematyczna edukacja i informacja społeczności Gminy w zakresie zjawiska przemocy domowej.
4. Prowadzenie analizy wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe pod kątem informacji o przemocy domowej.
5. Przyjmowanie przez realizatorów programu wszystkich wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy.
6. Tworzenie przez realizatorów programu własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki służbowe wynikające z obserwacji, rozmów z różnymi osobami, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy domowej i członkami ich rodzin.
7. Prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie – zgodnie z zapisami „Niebieskiej Karty”.
8. Uruchomienie Punktu Konsultacyjnego do spraw uzależnień i przemocy a następnie Poradni ds. uzależnień, przemocy i pomocy rodzinie, gdzie w trakcie dyżurów specjalistów udzielone zostanie wsparcie ofiarom przemocy, terapia dotycząca uzależnień, przemocy oraz skierowanie ich do specjalistów oraz odpowiednich instytucji i organizacji zajmujących się pomocą rodzinie, do udziału w grupach wsparcia.
9. Współpraca z placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, pedagogami szkolnymi, sądem, policją, poradnią pedagogiczno-wychowawczą, kuratorami społecznymi i zawodowymi, ośrodkami zdrowia, parafiami rzymsko-katolickimi, innymi instytucjami i sektorem pozarządowym oraz ośrodkami wsparcia dla rodzin i ofiar przemocy.

VII. Budżet

Źródłem finansowania zadań gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będą środki finansowe z budżetu gminy oraz dotacje i środki finansowe z pomocy rządowej na realizację programów przeciwdziałania przemocy.